

μακρῶν κατέκρινε τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς παρισινήσ κοινωρίας, τὸ ὁποῖον ἀντίστατο ἔτι κατ' αὐτοῦ, λέγων ὅτι θέλει ἐξορίσει πᾶσαν γυναῖκα, ἣτις ἤθελε προσφέρει μίαν λέξιν περὶ τινος τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς· καὶ ταῦτα πάντα ἐρεθιζόμενος ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, διότι καμμία ἐξ ἡμῶν δὲν εἶχε διαθέσιν νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

Ἡ αὐτοκράτειρα συνέτεμε τὸ πρόγευμα ἵνα καταπαύσῃ ἡ σκηνὴ αὕτη, διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν δὲ ἐκ τούτου κίνησιν ὁ αὐτοκράτωρ διέκοψε τὴν ὀμιλίαν του καὶ ἀπῆλθεν ὅπως ἦλθεν. Μία τῶν ἡμετέρων κυριῶν, ἣτις εὐλαβῶς ἀπεθαύμαζε πᾶν ὅ,τι οὗτος ἔπραττε καὶ ἔλεγεν, ἠλόγησεν ἐν κατανοῦξαι τὴν ἀγαθότητα τοῦ κυριάρχου, ὅστις ἀπῆτει νὰ θεωρῆται ὡς ἱερά ἡ περὶ ἡμῶν ὑπόληψις, ἀλλ' ἡ εὐφροσύνη Κυρία *** τῇ ἀπεκρίθη ὅπως οὖν ἀποτόμως «Ναί, Κυρία μου, ἂν ὁ αὐτοκράτωρ ἐξακολουθήσῃ νὰ μᾶς ὑπερασπίξῃ τοιοῦτοτρόπως, εἴμεθα χαμέναι.» Τὸ οὐδὲν ἤττον περιεργον εἶνε ὅτι, ὅταν ἔπειτα ἡ αὐτοκράτειρα τὸν εἶπεν ὅπως γελοία ἦτο ἡ σκηνὴ ἐκείνη, ὁ Ναπολέων ἠπόρησε πολὺ ἐπὶ τούτῳ, ἀξίων ὅτι ἀπεναντίας ἔπρεπε νὰ τὸν χρεωστοῦμεν πολλὰς τὰς χάριτας διὰ τὴν ζέσιν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠγανάκτει ὁσάκις μᾶς προσέβαλλον.

Ἄλλ' ἰδοὺ ἕτερά τινα χαριέστερα διηγήματα. Ὅμιλῶν ποτε πρὸς τὸν κύριον Rémusat, Ἐνθουμούμαι, εἶπεν, ὅτι ἐπὶ τῆς συνθήκης τοῦ Καμποφόρμιου συνήλθομεν ὁ κ. Cobentzl καὶ ἐγὼ διὰ νὰ τὴν υπογράψωμεν εἰς αἵθουσαν τινα, ἐν ἣ κατὰ τὴν αὐστριακὴν συνθήειαν εἶχον διασκευάσει ἐξέδραν ὑποτυποῦσαν τὸν θρόνον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας. Εἰσελθὼν εἰς τὴν αἵθουσαν ταύτην, ἠρώτησα τί τοῦτο σημαίνει, καὶ ἀκούσας τὴν ἐξήγησιν εἶπον εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Αὐστρίας: «Πρὸ πάντων σὰς παρακαλῶ νὰ διατάξῃτε νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ καθέδρα αὕτη, καθότι ποτὲ δὲν εἶδα καθισμα ὑψηλότερον τῶν ἄλλων χωρὶς νὰ μ' ἔλθῃ ἀμέσως ἡ ὄρεξις νὰ καθίσω ἐπ' αὐτοῦ.» Καθὼς βλέπετε, προσέθηκεν ὁ αὐτοκράτωρ πρὸς τὸν κ. Rémusat, ἔκτοτε προησθανόμην τί ἤθελε μὲ συμβῆ. Εἰς τὰς ἐσπερίδας τῶν ἀνακτόρων ὁ αὐτοκράτωρ ἀπηύθυνε συνήθως πρὸς τὰς Κυρίας λόγους ἡμιστά εὐμενεῖς. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐνθουμείτο ποτε κανὲν ὄνομα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ

πρῶτη ἐρώτησις του ἦτο: «Πῶς ὀνομάζεσθε;» Τὸ πρᾶγμα προδήλως δὲν ἦτο εὐχάριστον. Ἄλλ' εὐρέθη ἀνὴρ, ὅστις ἔδωκε κατὰ τοῦτο σωτήριο ἐἰς τὸν αὐτοκράτορα μάθημα. Ὁ μουσικὸς Grétry ἦτο κάλλιστα γνωστὸς εἰς αὐτὸν διότι προσήρχετο συχνότατα εἰς τὴν αὐλήν· καὶ ὅμως ὁ Ναπολέων ὁσάκις τὸν ἐπλησίαζε δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ τὸν ἐρωτᾷ μηχανικῶς τὸ ὄνομά του. Μίαν ἡμέραν τελευταῖον ὁ Grétry βαρυνθεὶς νὰ ἀκούῃ τὴν αἰωνίαν αὐτὴν ἐρώτησιν, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ πλησιάσας τὸν εἶπε μὲ τὸν συνήθη ἀπότομον αὐτοῦ τρόπον «Καὶ ὑμεῖς λοιπὸν τίς εἴσθε;», ὁ Grétry ἀπεκρίθη ὑποδηλῶν τὴν δυσαρέσκειάν του: «Μεγαλειότατέ, πάντοτε ὁ Grétry.» Ἐκτοτε ὁ αὐτοκράτωρ δὲν τὸν ἀπηύθυνε πλέον τὴν ἐρώτησιν ταύτην καὶ τὸν ἀνεγνώριζε κάλλιστα.

Ὁ Ναπολέων διηγείτο συχνάκις ὅτι εἰς τῶν θείων του εἶχε προείπει εἰς αὐτὸν παιδα ἔτι ὄντα ὅτι θέλει κυριαρχήσει τοῦ κόσμου, διότι εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ ψεύδεται πάντοτε. Καὶ ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ἀποδέχεται πληρέστατα τὴν δοξασίαν ταύτην, ἔλεγεν: «Ὁ κ. Μέττερνιχ πλησιάζει πολὺ εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἐξαιρετὸς πολιτικὸς ἀνὴρ, διότι ψεύδεται κάλλιστα (il ment très bien.)»

Ὁ αὐτοκράτωρ ὀμίλει καὶ ἔγραφε τὴν γαλλικὴν ἡμιστά ὀρθῶς· ἀλλὰ πολλοὶ ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ φίλων ὑπερηκόντιζον αὐτὸν κατὰ τοῦτο παραδόξως. Ὁ Murat ἐπόθει πολὺ νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ὡς τόσοι ἄλλοι συγγενεῖς τοῦ Ναπολέοντος, ἠξέυρων δὲ ὅτι ὁ Talleyrand, πανίσχυρος ὡν τότε παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, ἀντέπραπτεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου ἐκείνου, εἶπέ ποτε: «Moussu de Talleyrand, il ne veut pas que je sois roué.» Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ προσθέσω ὅτι ἐν τῇ φράσει ταύτῃ, ἐκτὸς τῆς ἀσυνταξίας καὶ τῆς ὅλως ἄλλοκότου προφορᾶς, ἡ τελευταία λέξις διὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν διήρχετο ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Murat, κατήνησεν ἀντὶ τοῦ βασιλέως νὰ σημαίνῃ τὸν τετροχισμένον. Τῇ ἀληθείᾳ ὁ Ἀχιλλεὺς οὗτος τοῦ νέου Ἀγαμέμνονος ἠδύνατο μὲν νὰ εἶπῃ ὅτι ἦτο οἶος οὐ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων ἐν πολέμῳ, ἀλλὰ πολὺ δικαιότερον ἐκείνου νὰ προσέβῃ ἀγορῇ δὲ τ' ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ζωγράφος, οὗτινος τὴν προσωπογραφίαν δημοσιεύομεν σήμερον Νικόλαος Γυζῆς, ἐκ τοῦ χρωστήρος τοῦ ὁποίου ἐξῆλθε τὸ καλλιτεχνικὸν ἔργον, ὅπερ προσφέρει ἡ Ἐστία εἰς τοὺς ἀναγνώ-

στας ἐν χωριστῷ φύλλῳ δωρηθὲν αὐτῇ εὐμενεῶς ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1842 ἐν Τήνῳ. Τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἤρχισεν ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ πολυτεχνικῇ σχολῇ, μετὰ

δὲ τὸ τέλος αὐτῶν μετέβη εἰς Μόναχον, χορηγούσης τῆς ἐν Τήνῳ Μονῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας τὰς δαπάνας, ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν τεχνῶν τῆς Βαυαρικῆς πρωτεύουσας, ἔχων διδάσκαλον τὸν διάσημον καθηγητὴν τῆς γραφικῆς Piloty, νῦν διευθυντὴν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν ἐν Μονάχῳ, εὔρε στάδιον εὐρὺ καὶ κοινωνίαν ἀνεπτυγμένην καλλιτεχνικῶς, καὶ γνωρίζουσαν νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ καλλιτεχνικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Ἐκεῖ λοιπὸν μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ κ. Γύζης προαγόμενος ἔγραψεν ἀρίστας εἰκόνας, ἀληθῆ καλλιτεχνικὰ ἔργα κατὰ τὰς κρίσεις τῶν ἐν Εὐρώπῃ τεχνοκριτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Γύζης καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὡς καλλιτέχου ἐπιφυλασσομένοι νὰ ἐπανέλθωμεν ὅταν διὰ τῆς «Ἐστίας» δημοσιευθῶσι καὶ ἄλλα αὐτοῦ εἰκόνας, ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ γνωστότερα καὶ μάλλον ἀξιοσημεῖωτα ἐξ αὐτῶν. Ἐκ τούτων ὀλίγιστα μὲν ἔχουσι ὑπόθεσιν ἱστορικὴν οἷον «ἡ Ἰουδίθ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ὀλοφέρου», τὸ πρῶτον αὐτοῦ βραβευθὲν ἔργον «ἡ εἰδήσις τῆς ἀλώσεως τοῦ Σεδάν», τὰ πλεῖστα δὲ εἶνε εἰκόνας εἰλημμέναι ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου, ῥωπογραφίαι, ἐν αἷς διαλάμπει ἐξαιρετος καὶ λεπτὸς χαρακτηρισμὸς τῶν δρώντων προσώπων, συνδεδεμένος ἐνίοτε μετὰ δόσεως τινος τρυφερᾶς καμικότητος. Τοιαῦται δὲ εἶνε «Ὁ ὀριθοκλέπτης», «Οἱ ἀρραβῶνες τῶν παιδιῶν ἐν Ἑλλάδι», ἔργον δι' ὃ ὁ καλλιτέχνης ἐτιμῆθη διὰ

χρυσοῦ νομισματοσήμεου ἐν Βερολίνῳ, «Ὁδοιπορία ζωγράφου ἐν Ἑλλάδι», «Τὰ ὄρφανὰ σιτιζόμενα», «Ἡ ταμμένη κόρη», ἕτερον παλαιὸν αὐτοῦ ἐπίσης λαμπρὸν τοῦ αὐτοῦ θέματος μετὰ τὸ σήμερον ὑπὸ τῆς «Ἐστίας» δημοσιευόμενον, «Ὁ Ἄραψ μετὰ τὸν παῖδα», «Τὰ ἄτακτα παιδιὰ», «Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀράπη Χρήστου», «Ἱατρικὴ ἐπιθεώρησις τῶν κυνῶν ἐν Γερμανίᾳ», «Ἡ χήρα μετὰ τῶν τέκνων τῆς περὶ τὴν τράπεζαν», «Ἡ διήγησις τοῦ παραμυθίου ὑπὸ τῆς γιγχιᾶς», τέλος δὲ τὸ πέρυσιν ἐν τῇ διεθνείᾳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει βραβευθὲν ἔργον «Ἡ ἀποστήσις τοῦ μαθήματος μικρᾶς κόρης» καὶ ἄλλα πολλὰ ἐν οἷς καὶ τινες προσωπογραφίαι.

Ὁ κ. Γύζης ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1872, ἐνθα ἔμεινε μικρὸν χρόνον, εἶτα δὲ ἐταξείδευσε μετὰ τοῦ κ. Λύτρα τοῦ ἄλλου διακεκριμένου ἡμῶν ζωγράφου, μεθ' οὗ συνδέεται δι' ἀρρήκτου φιλίας, ἀπὸ τὴν μικρὰν Ἀσίαν πρὸς σπουδὴν καλλιτεχνικὴν καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐπέστρεφεν εἰς Μόναχον, ἐνθα καὶ ἔκτοτε διαμένει μετὰ τῆς συζύγου του, Ἑλληνίδος, θυγατρὸς τοῦ κ. Ν. Νάζου.

Ὁ Γύζης διὰ τῶν ἔργων του ἀπέκτησεν ἐν Γερμανίᾳ φήμην διακεκριμένου καλλιτέχου τῶν ἡμετέρων χρόνων, τούτου δὲ ἐνεκα διωρίσθη καὶ καθηγητὴς τῆς γραφικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ὠρῶν τεχνῶν τοῦ Μονάχου, ἐνθα διδάσκει ἀπὸ δύο ἡδὴ ἐτῶν.

ΕΚΤΑΦΗ

(Ὁ ΔΕΡΒΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

(Τὸ κατωτέρω ποίημα εἶνε συνέχεια ποιήματος ἐπιγραφομένου «Ἐκταφή», οὗτινος μόνον τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσίευσα. Τοῦ πρώτου μέρους ὁ ἥρως εἶνε κουρεὺς τις νεανίας, ἐβελοντῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης, ὅστις ἐπεσον αὐτοκτονήσας ἵνα μὴ παραδοθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ταῦτα πρὸς ἀντίληψιν τοῦ δευτέρου τούτου μέρους τοῦ ποιήματος.)

Α. Π.

Α'.

Τῆς λήθης μέλαν σάβανον μακρὰν ἢ χεῖρ μου ρίπτει
Καὶ ἄλλον εὐγενῆ νεκρὸν ἐξάγει τοῦ μνημεῖου.
Ἡ λήθη ὅ,τι ἔκλεψε καὶ τ' ἀδικον καλύπτει,
Ἡ μοῦσα πάλιν εἰς τὸ φῶς θὰ φέρῃ τοῦ ἡλίου.
Ἰδοῦ αὐτός·—πλὴν δειλιῶν τὸν τάφον του ν' ἀνοίξω
Καὶ εἰς τοὺς ἄγαν Ἕλληνας Τούρκου νεκρὸν νὰ
δεῖξω.

Φοδοῦμαι τὸ φιλόπατρι τινῶν... εἶναι Δερβίσης!
—“Α, καὶ αὐτὸν ποιητικῆ ἀδεία θὰ ὑμνήσῃς;
Εἰς ἀλλοκότου ποιητοῦ τὸ θέμα τίς προσέχει;
Κἂν τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸς τοῦ ἄλλου δὲν θὰ ἔχη...
— Διόλου· τόσον ἀγενεὺς δὲν ἦτον ὡς ἐκεῖνος!
Ἐχουν ἀβρὸν ἐπάγγελμα οἱ τοῦ προφήτου θῦται
Ἡ δεξιὰ των εὐλογεῖ φονεῶν μόνον σμῆνος·
Ἡ ἀγενεὺς ἀπὸ αὐτοῦ ψαλλε καταφρονεῖται...

Πλὴν τρέμω μὴ ὁ γέρων μου νεκρὸς σᾶς ἀπαρέσῃ,
Διότι ἦτον ἥκιστα Δερβίσης ἐλυπεῖτο
“Ἄν ἐν στρουθίον ἐόλεπεν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ πᾶσῃ.
Τόσον γενναῖος, βλέπετε, ὁ ἥρως μου δὲν ἦτο,
“Ὅστε δι' αἰσθημα τιμῆς ν' αὐτοκτονήσῃ μόνον.
Θὰ ἦτον ἴσως ὡς ὑμεῖς κατὰ τῶν αὐτοκτόνων...
Καὶ ὅμως Ἕλλην καθὼς σεῖς ἂν ἦτον ὁ Δερβίσης,
“Ὡς ὁ κουρεὺς θὰ ἔχυνε τὸ αἷμα του ἐπίσης!

Β'.

“ὦ Μοῦσα! ὅλα τὰ νικᾶ ἢ ῥακενδύτις λήθη,
Πλὴν νὰ νικήσῃ ἐπὶ σὲ ποτὲ δὲν ἠδυνήθη.
Ματαίως ὡς φιλάργυρος τοὺς θησαυροὺς της κρύπτει
Καὶ τὰς κλοπὰς της μ' ἔρεβος ἀχάριστον καλύπτει.
Τὰ σκότη της διαπερᾶς μ' ἀκτινοδόλον βλέμμα,
Μὲ νεκροθάπτιν δίκελαν ἀδάμαντας ἐκθάπτει,
Καθωραΐζεις μὲ αὐτοὺς τὸ ἅγιόν σου στέμμα
Κ' εἰς τάφον ἄγνωστον συχνὰ ἀστέρων φῶς ἀνά-
πτει.
Ἐλθέ, Θεά, ἂν κ' Ἕλληνίς, εἰς φίλον ἔχθρου μνημα·
Δὲν ἔχεις ἐθνικότητα· τὸ πᾶν σου εἶναι κτῆμα.
Τὸν συμπολίτην παῖοντα κτυπᾶς καὶ καταστρέφεις
Καὶ μ' ἀνθ' ἐλικώνια ἔχθρους δικαίου στέφεις.